

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาการปฏิบัติของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต รวมทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของทีมสุขภาพ ในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤตในโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้

ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนักของโรงพยาบาลศูนย์ในภาคใต้ 5 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแพทย์และพยาบาล ซึ่งเป็นทีมสุขภาพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนักในโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้ โดยการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย แพทย์ที่มีความชำนาญด้านอายุรกรรมที่ให้การดูแลผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 1 คน และหรือแพทย์ที่มีความชำนาญด้านศัลยกรรมที่ให้การดูแลผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 1 คน พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยหนัก จำนวน 1 คน พยาบาลประจำการซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยวิกฤตอย่างน้อย 5 ปี และมีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยที่มีการตัดสินใจในการยืดชีวิต หรือยุติการรักษาพยาบาล จำนวน 2-4 คน และมีความยินดีในการเข้าร่วมวิจัย โดยได้กลุ่มตัวอย่างจากโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี จำนวน 7 คน โรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช จำนวน 9 คน โรงพยาบาลตรัง จำนวน 5 คน โรงพยาบาลหาดใหญ่จำนวน 6 คน และโรงพยาบาลยะลาจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างเครื่องมือจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นแนวคำถามปลายเปิดในการสัมภาษณ์ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. เทปบันทึกเสียง 1 ตลับ
2. ตลับเทปสำหรับบันทึกข้อมูลในการสัมภาษณ์

3. แบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหอผู้ป่วยหนัก ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต ประวัติการฝึกอบรมในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต ความชำนาญเฉพาะทางของแพทย์ และข้อมูลทั่วไปของหอผู้ป่วยหนัก ได้แก่ จำนวนเตียง และประเภทของผู้ป่วยที่ให้บริการใน 1 ปี ที่ผ่านมา ซึ่งข้อมูลได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างและการรวบรวมข้อมูลจากสถิติของหอผู้ป่วยหนัก

ส่วนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต

ตอนที่ 1 การปฏิบัติของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต ประกอบด้วย ขั้นตอนการปฏิบัติและผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์พยาบาลที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านจริยศาสตร์ 2 ท่าน พยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโทและมีความรู้ทางด้านจริยศาสตร์ 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยวิกฤต 1 ท่าน และแพทย์ที่ให้การรักษานักผู้ป่วยวิกฤต 3 ท่าน จากนั้นผู้วิจัยได้นำเครื่องมือดังกล่าวมาแก้ไข ปรับปรุงตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเครื่องมือไปทดลองเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 โรงพยาบาล เพื่อดูว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในข้อคำถามตรงกันหรือไม่และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 มีการศึกษานำร่อง (pilot study) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแพทย์และพยาบาล จำนวน 6 คน 1 โรงพยาบาล เพื่อปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยและฝึกทักษะการสนทนากลุ่ม

1.2 เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่ผ่านการพิจารณาแล้วให้เลขาธิการคณะกรรมการประเมินงานวิจัยด้านจริยธรรม คณะพยาบาลศาสตร์เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมในการวิจัย

1.3 การเตรียมหนังสือแนะนำตัว ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะพยาบาล ศาสตรมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์ ถึงโรงพยาบาลศูนย์ที่เป็นแหล่งข้อมูลเพื่อเป็นการแนะนำตัว และขอความร่วมมือในการวิจัย พร้อมทั้งนัด วัน เวลาในการสนทนากลุ่ม

2. ขั้นตอนการ

2.1 ติดต่อโรงพยาบาลที่เป็นแหล่งข้อมูล และแนะนำตัวต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาล และกลุ่มงานการพยาบาล บอกวัตถุประสงค์การทำวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัย

2.2 เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยให้หัวหน้าหอผู้ป่วยหนักเป็นผู้คัดเลือกบุคคลที่เหมาะสม ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

2.3 ผู้วิจัยพบกับกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการสร้างสัมพันธภาพ โดยผู้วิจัยแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา พร้อมกับสอบถามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่างในการเข้าร่วมวิจัย โดยแจ้งให้ทราบว่า ผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต หากกลุ่มตัวอย่างมีความสนใจ และยินดีก็ให้ตกลงด้วย วาจา โดยผู้วิจัยได้มีการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูลตามแบบฟอร์มการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง (ภาคผนวก ข) และอธิบายให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างสามารถออกจากกรวิจัยได้ตามความต้องการ โดยไม่ต้องให้เหตุผลหรือคำอธิบายใด ๆ และจะไม่มีผลกระทบหรือความเสียหายใดเกิดขึ้นทั้งต่อ กลุ่มตัวอย่างและหน่วยงาน ขณะสัมภาษณ์จะขอบันทึกเสียง เพื่อความสะดวกและความถูกต้อง ในการบันทึกข้อมูล ซึ่งเทปบันทึกการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและทำการลบข้อมูล เมื่อการศึกษาสิ้นสุด ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนำเสนอในภาพรวม ไม่ระบุกลุ่มตัวอย่าง และไม่ให้เกิดความเสียหายใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.4 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม กลุ่มละ 1 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง ตามแนวคำถามปลายเปิดที่กำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติของทีมสุขภาพ ในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิต และมีการบันทึกเทปในขณะที่มีการสนทนากลุ่ม

2.5 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปข้อมูลเป็น ขั้นตอนของแต่ละโรงพยาบาล และนำไปให้ตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างทุกโรงพยาบาล จำนวน 3-5 คน ต่อ 1 โรงพยาบาล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หลังจากนั้นมาปรับแก้ให้ตรงตามคำแนะนำ ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทีมสุขภาพเกี่ยวกับการปฏิบัติในปัจจุบันของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติของทีมสุขภาพในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤต นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยวิเคราะห์เป็นขั้นตอนการปฏิบัติและผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน และสรุปเป็นรูปแบบการปฏิบัติในการให้/ยุติการรักษาพยาบาลที่ยืดชีวิตผู้ป่วยวิกฤตในโรงพยาบาลศูนย์ภาคใต้